

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. rugsėjo 18 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Socialinė apsauga – Darbuotojai migrantai – Reglamentas (EB) Nr. 987/2009 – 60 straipsnis – Šeimos išmokos – Teisė į skirtumo tarp išmokos tėvams valstybėje narėje, turinčioje pagrindinę kompetenciją, ir vaiko priežiūros pašalpos valstybėje narėje, turinčioje antrinę kompetenciją, sumokėjimą“

Byloje C-32/18

dėl 2017 m. gruodžio 20 d. *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. sausio 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Tiroler Gebietskrankenkasse

prieš

Michael Moser,

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas F. Biltgen (pranešėjas), teisėjai J. Malenovský ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas G. Hogan,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. sausio 30 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- M. Moser, atstovaujamo *Rechtsanwälte E. Suitner ir P. Wallnöfer*,
 - Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Hesse,
 - Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek, J. Pavliš ir J. Vlácil,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos M. Kellerbauer, D. Martin ir B. R. Killmann,
- susipažinęs su 2019 m. kovo 7 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

* Proceso kalba: vokiečių.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009, nustatančio Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką (OL L 284, 2009, p. 1), 60 straipsnio 1 dalies antro sakinio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Tiroler Gebietskrankenkasse* (Tirolio regioninės ligonių kasos, Austrija) ginčą su Michael Moser dėl pastarojo prašymo sumokėti jam skirtumą tarp Vokietijos išmokos tėvams ir Austrijos vaiko priežiūros pašalpos.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas (EB) Nr. 883/2004

- 3 Pagal 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 200, 2004, p. 1) 10 konstatuojamąją dalį „principas, taikomas tam tikriems kitos valstybės narės teritorijoje atsiradusiems faktams ar įvykiams, tartum jie būtų atsiradę tos valstybės narės, kurios teisės aktai yra taikomi, teritorijoje, neturėtų kliudyti taikyti pagal kitos valstybės narės ir kompetentingos valstybės narės įstatymus įgytą draudimo, darbo pagal darbo sutartį, savarankiško darbo arba gyvenimo laikotarpių sumavimo principo. Todėl pagal kitos valstybės narės įstatymus įgyti laikotarpiai turėtų būti įskaitomi tik taikant laikotarpių sumavimo principą.“
- 4 Šio reglamento 5 straipsnyje „Vienodas požiūris į išmokas, pajamas, faktus ir įvykius“ nustatyta:
„Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip ir atsižvelgiant į nustatytas specialias įgyvendinimo nuostatas, taikomos šios nuostatos:
a) jeigu pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus socialinės apsaugos išmokų ir kitų pajamų gavimas turi tam tikras teises pasekmes, atitinkamos tų teisės aktų nuostatos taip pat taikomos gaunant lygiavertes išmokas, teisė į kurias buvo įgyta pagal kitos valstybės narės teisės aktus, arba kitoje valstybėje narėje įgytoms pajamoms;
b) jeigu pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus laikoma, kad teisinės pasekmės atsirado dėl tam tikrų faktų arba įvykių, ta valstybė narė atsižvelgia į tokius faktus arba įvykius, atsiradusius bet kurioje valstybėje narėje, tartum jie būtų atsiradę jos teritorijoje.“
- 5 Minėto reglamento 67 straipsnyje nustatyta:
„Asmuo turi teisę gauti išmokas šeimai pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus, taip pat ir už savo šeimos narius, gyvenančius kitoje valstybėje narėje, tartum jie gyventų pirmojoje valstybėje narėje.
<...>“

6 To paties reglamento 68 straipsnyje nustatytos prioritetinės taisyklės, kai išmokos sutampa:

„1. Jeigu išmokos tuo pačiu laikotarpiu ir tiems patiems šeimos nariams priklauso pagal daugiau kaip vienos valstybės narės teisės aktus, taikomos šios pirmenybinės taisyklės:

a) jeigu daugiau nei viena valstybė narė išmokas privalo mokėti skirtingu pagrindu, išmokos skiriamos tokia prioritetine tvarka: pirma – teisės į išmokas, įgytos darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo pagrindu, antra – teisės į išmokas, įgytos pensijos mokėjimo pagrindu, ir trečia – teisės, įgytos gyvenamosios vietos pagrindu;

b) jeigu daugiau nei viena valstybė narė išmokas privalo mokėti tuo pačiu pagrindu, prioritetinė tvarka nustatoma remiantis šiais papildomais kriterijais:

i) jeigu teisės į išmokas įgytos darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo pagrindu: vaikų gyvenamoji vieta, su sąlyga, kad toks darbas ten yra <...>

<...>

2. Jeigu teisės į išmokas sutampa, išmokos šeimai mokamos pagal tuos teisės aktus, kurie buvo pripažinti prioritetiniiais pagal 1 dalies nuostatas. Pagal kitą, pirmajam prieštaraujantį, teisės aktą arba aktus priklausančių išmokų šeimai mokėjimas sustabdomas mokant tik pirmajame teisės akte numatyto dydžio išmoką, o už ją viršijančią sumą prireikus mokamas diferencinis priedas. <...>“

Reglamentas Nr. 987/2009

7 Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Prašymas skirti išmokas šeimai pateikiamas kompetentingai įstaigai. Taikant pagrindinio reglamento 67 ir 68 straipsnius, ypač sprendžiant asmens teisės prašyti tokios išmokos klausimą, turi būti atsižvelgiama į visos šeimos padėtį taip, lyg visiems susijusiems asmenimis būtų taikomi atitinkamos valstybės narės teisės aktai ir lyg jie gyventų toje valstybėje narėje. Kai asmuo, turintis teisę prašyti išmokos, nepasinaudoja savo teise, valstybės narės, kurios teisės aktai taikomi, kompetentinga įstaiga atsižvelgia į kito iš tėvų ar asmens, kuris juo laikomas, arba vaiką ar vaikus globojančio asmens ar įstaigos prašymą skirti išmokas šeimai.“

Austrijos teisė

8 *Kinderbetreuungsgeldgesetz* (Įstatymas dėl vaiko priežiūros pašalpos) vaiko priežiūros pašalpą nustato kaip šeimos išmokas. Šios pašalpos skyrimas nepriklauso nuo profesinės veiklos vykdymo iki vaiko, dėl kurio atsiranda teisė į ją, gimimo.

9 Iš pradžių pagal šį įstatymą tėvams buvo leidžiama rinktis vieną iš trijų variantų, o išmoka buvo mokama kaip trys vienkartinės sumos, atitinkančios tris skirtingus išmokų mokėjimo laikotarpius, susijusius su vaiko amžiumi.

10 Pakeitus šį įstatymą buvo įtrauktas ketvirtas pasirinkimas. Po pakeitimo vaiko priežiūros pašalpa galėjo būti skiriama kaip darbo pajamų pakaitalas, kol vaikui sueis 12 mėnesių arba daugiausia 14 mėnesių. Pasirinkus šią galimybę mokamos išmokos suma priklauso nuo ankstesnių darbo pajamų dydžio.

- 11 To paties įstatymo (toliau – KBGG) pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos redakcijos 6 straipsnio 3 dalyje numatyta:

„Jeigu asmuo turi teisę į užsienio valstybės panašias išmokas šeimai, teisė į vaiko priežiūros pašalpą sustabdoma mokant tik užsienio valstybėje mokamų išmokų numatyto dydžio išmoką. Suma, kuri sudaro skirtumą tarp panašių užsienio valstybėje mokamų išmokų šeimai ir vaiko priežiūros pašalpos, į vaiko priežiūros pašalpą įskaitoma tada, kai nustojamos mokėti užsienio valstybės išmokos šeimai.“

- 12 KBGG 24 straipsnyje numatyta:

„1. Vienas iš tėvų turi teisę gauti vaiko priežiūros pašalpą už savo vaiką pagal šį skirsnį <...>, jeigu jis:

1) atitinka 2 straipsnio 1 dalies 1, 2, 4 ir 5 punktų reikalavimus;

2) per pastaruosius 6 mėnesius iki vaiko, už kurį jis siekia gauti vaiko priežiūros pašalpą, gimimo nepertraukiamai dirbo, kaip tai suprantama pagal 2 dalį, ir šiuo laikotarpiu negavo jokių nedarbo draudimo išmokų; iš viso 14 kalendorinių dienų neviršijančios pertraukos įtakos teisei į vaiko priežiūros pašalpą neturi <...>

<...>

2. Darbas, kaip jis suprantamas pagal šį federalinį įstatymą, yra faktinis veiklos, kuria besiverčiantis asmuo Austrijoje yra draudžiamas socialiniu draudimu, vykdymas <...>“

- 13 KBGG 24a straipsnyje nustatyta:

„1. Šeimos išmoka už vieną dieną siekia:

1) gimdymo išmoką gaunančiai gimdyvei – 80 % už kalendorinę dieną pagal Austrijos teisės aktus mokamos gimdymo išmokos, teisė į kurią atsiranda gimus vaikui, už kurį prašoma vaiko priežiūros pašalpos,

<...>

3) tėvui <...> – 80% už kalendorinę dieną teoriškai apskaičiuotinos motinystės išmokos, į kurią moteris turėtų teisę gimus vaikui, už kurį prašoma vaiko priežiūros pašalpos.

<...>

2. Bet kuriuo atveju 1 dalyje nurodyta vaiko priežiūros pašalpa už vieną dieną yra ne mažesnė nei 1 dalies 5 punkte numatytas dienos tarifas, tačiau ne didesnė nei 66 EUR už dieną.

<...>“

- 14 Pagal KBGG 24b straipsnį „[j]eigu vaiko priežiūros pašalpą gauna tik vienas iš tėvų, teisė į ją suteikiama ne ilgiau, nei vaikui sukanka 12 mėnesių. Jeigu šią išmoką gauna ir antras iš tėvų, teisės gauti išmoką trukmė pailgėja laikotarpiu, kuriuo pasinaudoja kitas iš tėvų, tačiau ne ilgiau, nei vaikui sukanka 14 mėnesių. Laikotarpiais, kuriais pasinaudota, laikomi išimtinai tik tie laikotarpiai, kuriais išmoka buvo faktiškai gaunama.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 15 Sutuoktiniai Moser kartu su savo abiem dukterimis gyvena Vokietijoje. Nuo 1992 m. M. Moser dirba Vokietijoje, o ponja Moser nuo 1996 m. liepos 1 d. dirba Austrijoje.
- 16 2011 m. birželio 14 d. gimus pirmajai dukrai ponja Moser išėjo vaiko priežiūros atostogų iki 2013 m. sausio 31 d. Paskui, kai 2013 m. rugpjūčio 29 d. gimė jos antroji dukra, su savo Austrijoje esančiu darbdaviu ji sutarė, kad iki 2015 m. gegužės 28 d. bus kito vaiko priežiūros atostogose.
- 17 Pasibaigus motinystės atostogoms ponja Moser gavo Vokietijos išmoką tėvams ir Vokietijos vaiko priežiūros pašalpą.
- 18 Be to, Tirolio regioninė ligonių kasa už laikotarpį nuo 2013 m. spalio 25 d. iki 2014 m. gegužės 31 d. poniai Moser išmokėjo kompensacines išmokas už su pajamomis susietą Austrijos vaiko priežiūros pašalpą.
- 19 Ponja Moser pateikė *Landesgericht Innsbruck* (Insbruko apygardos teismas, Austrija) prašymą skirti papildomą kompensacinę išmoką už ilgesnį laikotarpį, nei tas, kuriam buvo skirta pirmoji kompensacinė išmoka, t. y. nuo 2013 m. spalio 25 d. iki 2014 m. birželio 28 d. ir nuo 2014 m. rugpjūčio 29 d. iki 2014 m. spalio 28 d.; šis prašymas buvo patenkintas, ir Tirolio regioninės ligonių kasos jai sumokėjo prašytą išmoką.
- 20 M. Moser nuo 2014 m. birželio 29 d. iki 2014 m. rugpjūčio 28 d. buvo išėjęs vaiko priežiūros atostogų, per kurias gavo Vokietijos išmoką tėvams.
- 21 M. Moser taip pat pateikė *Landesgericht Innsbruck* (Insbruko apygardos teismas, Austrija) prašymą skirti papildomą kompensacinę išmoką, kurią sudaro skirtumas tarp Vokietijoje gautos išmokos tėvams sumos ir su pajamomis susietos Austrijos vaiko priežiūros pašalpos sumos – 66 EUR už kiekvieną laikotarpio, kai jis buvo išėjęs vaiko priežiūros atostogų (nuo 2014 m. birželio 29 d. iki 2014 m. rugpjūčio 28 d.), dieną.
- 22 2015 m. lapkričio 10 d. sprendimu šis teismas atmetė jo prašymą.
- 23 M. Moser dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Oberlandesgericht Innsbruck* (Insbruko aukštesnysis apygardos teismas), šis 2017 m. balandžio 27 d. sprendimu iš dalies patenkino minėtą prašymą ir įpareigojo Tirolio regionines ligonių kasas išmokėti 29,86 EUR dydžio kompensaciją už kiekvieną dieną, t. y. iš viso 1 821,46 EUR.
- 24 Dėl šio sprendimo Tirolio regioninės ligonių kasos pateikė kasacinį skundą *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija) ir nurodė, kad, pirma, M. Moser neatitiko Austrijos teisės aktuose nustatytų kompensacinių išmokų mokėjimo sąlygų ir, antra, nagrinėjamoje situacijoje trūksta tarpvalstybinio elemento, kaip jis suprantamas pagal Reglamentą Nr. 883/2004.
- 25 M. Moser teigia, kad Austrijos institucijos pareiga mokėti kompensacines išmokas išplaukia iš nepertraukiamų jo sutuoktinės darbo santykių su Austrijos darbdaviu ir kad bet koks kitoks KBBG 24 straipsnio 2 dalies aiškinimas prieštarautų Sąjungos teisei.
- 26 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad M. Moser atitinka Austrijos teisės aktuose nustatytas sąlygas dėl minimalaus dviejų mėnesių atostogų laikotarpio ir dėl nepertraukiamo profesinės veiklos vykdymo mažiausiai 6 mėnesius iki vaiko gimimo. Teismas

patikslina, kad, kaip matyti iš jo jurisprudencijos, KBGG 24 straipsnio 1 dalies 2 punkte, taikomame kartu su to paties straipsnio 2 dalimi, įtvirtintas apribojimas, pagal kurį vaiko priežiūros pašalpa mokama tik tuo atveju, kai profesinė veikla, kuria besiverčiantis asmuo yra draudžiamas socialiniu draudimu, turi būti faktiškai vykdoma Austrijoje, buvo pripažintas prieštaraujančiu Sąjungos teisei.

- 27 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad jo nagrinėjamas ginčas susijęs tik su klausimu, ar Sąjungos teisė, kuri Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje numato pareigą atsižvelgti į visos šeimos padėtį, suteikia tėvui teisę į Austrijos su pajamomis susietos vaiko priežiūros pašalpos skirtumą, jei Austrijos Respublika antrinę kompetenciją, vadovaujantis Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnio 1 dalies b punktu, turi tik kaip motinos darbo vietos valstybė ir jau yra išmokėjusi motinai kompensaciją už jai priklausančią su pajamomis susietą vaiko priežiūros pašalpą.
- 28 Remdamasis Teisingumo Teismo jurisprudencija, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas primena, kad ribojančios sąlygos, užkertančios kelią ar atgrasančios darbuotojus nuo naudojimosi teise laisvai judėti Sąjungoje, prieštarauja Sąjungos teisės aktams, todėl neturi būti taikomos (1996 m. spalio 10 d. Sprendimo *Hoever ir Zachow*, C-245/94 ir C-312/94, EU:C:1996:379, 34–36 punktai ir 2011 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Bergström*, C-257/10, EU:C:2011:839, 43 ir 44 punktai). Remiantis Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje numatyta fikcija, Teisingumo Teismas nusprendė, kad nėra svarbu, kuris iš tėvų pagal nacionalinę teisę laikomas asmeniu, turinčiu teisę gauti tokias išmokas (2015 m. spalio 22 d. Sprendimo *Trapkowski*, C-378/14, EU:C:2015:720, 49 punktas).
- 29 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad bylos, kuriose priimti šie sprendimai, buvo susijusios su vienkartinėmis pašalpomis, o jo nagrinėjama byla susijusi su šeimos išmoka siejama su pajamomis. Be to, teismo nuomone, nagrinėjamoje byloje tėvo teisė laisvai judėti niekaip nebuvo pažeista ar apribota, kai buvo atsisakyta skirti papildomą Austrijos su pajamomis susietos vaiko priežiūros pašalpą.
- 30 Tuo atveju, jei taikant Sąjungos teisę tėvas turėtų teisę į skirtumą, susijusį su Austrijos su pajamomis susieta vaiko priežiūros pašalpa, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar ši pašalpa vis dėlto turi būti apskaičiuojama pagal darbo vietos valstybėje narėje faktiškai gautas pajamas, ar reikia atsižvelgti į pajamas, kurios hipotetiškai būtų gautos antrinės kompetencijos valstybėje narėje už panašų darbą. Nepaisant 2011 m. gruodžio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Bergström* (C-257/10, EU:C:2011:839, 53 punktas), šis teismas mano, kad Reglamento Nr. 883/2004 5 straipsnyje numatytas vienodas požiūris į išmokas, faktus ir įvykius pagrindžia aiškinimą, kad apskaičiuojant pašalpą reikia remtis Vokietijoje faktiškai gautomis pajamomis.
- 31 Šiomis aplinkybėmis *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio 1 dalies antrą sakinį reikia aiškinti taip, kad antrinės kompetencijos valstybė (Austrijos Respublika) vienam iš tėvų, kuris gyvena ir dirba pirminės kompetencijos valstybėje narėje (Vokietijos Federacinėje Respublikoje), kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį, kaip pašalpą šeimai privalo mokėti diferencinį priedą, kurį sudaro skirtumas tarp pirminės kompetencijos valstybėje narėje mokamos išmokos tėvams (*Elterngeld*) ir kitoje valstybėje mokamos su

gaunamomis pajamomis susietos vaiko priežiūros pašalpos (*Betreuungsgeld*), jei abu tėvai su bendrais vaikais gyvena pirminės kompetencijos valstybėje narėje, o antrinės kompetencijos valstybėje narėje kaip pasienio darbuotojas dirba tik kitas iš tėvų?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar su gaunamomis pajamomis susieta vaiko priežiūros pašalpa apskaičiuojama remiantis darbo vietos valstybėje (Vokietijos Federacinėje Respublikoje) faktiškai gautomis pajamomis, ar remiantis pajamomis, kurios hipotetiškai būtų gaunamos antrinės kompetencijos valstybėje narėje (Austrijoje) už panašų darbą?“

Dėl pirmojo klausimo

- 32 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio 1 dalies antras sakinytis turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje numatyta pareiga atsižvelgti į „visos šeimos (padėtį) <...> taip, lyg visiems susijusiems asmenimis būtų taikomi atitinkamos valstybės narės teisės aktai“, siekiant nustatyti asmens teisės į šeimos išmokas apimtį, taikoma tiek tuo atveju, kai išmokos mokamos pagal tuos teisės aktus, kurie, vadovaujantis Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnio 1 dalies b punkto i papunkčiu, buvo pripažinti turintys prioritetą, tiek tuomet, kai išmokos mokamos pagal vieną ar kelis kitus teisės aktus.
- 33 Reikia priminti, kad Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog prašymas skirti šeimos išmokas pateikiamas kompetentingai įstaigai ir kad taikant Reglamento Nr. 883/2004 67 ir 68 straipsnius, ypač sprendžiant asmens teisės prašyti tokios išmokos klausimą, turi būti atsižvelgiama į visos šeimos padėtį taip, lyg visiems susijusiems asmenimis būtų taikomi atitinkamos valstybės narės teisės aktai ir lyg jie gyventų toje valstybėje narėje.
- 34 Kaip matyti iš 60 straipsnio formuluotės, atsižvelgiant į nuorodą į Reglamento Nr. 883/2004 67 ir 68 straipsnius, kuriais jis grindžiamas, šio straipsnio prasmė ir taikymo sritis turi būti nagrinėjami pagal pastarųjų straipsnių nuostatas.
- 35 Reglamento Nr. 883/2004 67 straipsnyje įtvirtintas principas, pagal kurį asmuo turi teisę prašyti šeimos išmokų už savo šeimos narius, kurie gyvena kitoje, o ne šias išmokas mokėti kompetentingoje valstybėje narėje, tartum jie gyventų šioje pastarojoje valstybėje narėje (2015 m. spalio 22 d. Sprendimo *Trapkowski*, C-378/14, EU:C:2015:720, 35 punktas).
- 36 Dėl 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, iš dalies pakeisto ir atnaujinto 1996 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 118/97 (OL L 28, 1997, p. 1), 73 straipsnio, pakeisto Reglamento Nr. 883/2004 67 straipsniu, kurio turinys iš esmės yra toks pats, Teisingumo Teismas patikslino, kad šiuo straipsniu siekiama palengvinti darbuotojams migrantams šeimos išmokų gavimą valstybėje, kurioje jie dirba, jeigu šeima su jais neatvyko, ir ypač neleisti valstybei narei teisę į šeimos išmokas ar jų sumą padaryti priklausomą nuo pagal darbo sutartį dirbančio asmens šeimos narių gyvenamosios vietos buvimo valstybėje narėje, kuri teikia šias išmokas (2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *Schwemmer*, C-16/09, EU:C:2010:605, 41 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 37 Taigi Reglamento Nr. 883/2004 67 straipsnis yra taikomas darbuotojui, kuris, kaip ir ponia Moser pagrindinėje byloje, dirba valstybėje narėje, tačiau kartu su savo šeima gyvena kitoje valstybėje narėje nei ta, kurios teisės aktai jam taikomi (šiuo klausimu žr. 2002 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *Maaheimo*, C-333/00, EU:C:2002:641, 32 punktą).
- 38 Tokiu atveju darbuotojo sutuoktinis taip pat turi teisę remtis šiuo straipsniu (2002 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *Maaheimo*, C-333/00, EU:C:2002:641, 33 punktas), vadovaujantis Reglamento Nr. 883/2004 67 straipsnyje įtvirtinta fikcija, pagal kurią turi būti atsižvelgiama į visos šeimos padėtį taip, lyg visiems susijusiems asmenimis būtų taikomi atitinkamos valstybės narės teisės aktai ir lyg jie gyventų toje valstybėje narėje.
- 39 Kai šeimos išmokos skyrimas siejamas su sąlyga, kad suinteresuotasis asmuo turi būti dirbęs kompetentingos valstybės narės teritorijoje, kaip tai numatyta KBBG 24 straipsnio 1 dalies 2 punkte (ir yra pagrindinėje byloje), pagal kurią išmokos skyrimas priklauso nuo Austrijoje įgytų draudimo laikotarpių, ši sąlyga turi būti laikoma įvykdyta, jei suinteresuotasis asmuo dirbo kitos valstybės narės teritorijoje.
- 40 Vis dėlto reikia patikslinti, kad Reglamento Nr. 883/2004 67 straipsnyje įtvirtintas vienodo požiūrio principas nėra absoliutus, nes kai pagal skirtingus teisės aktus mokėtinos kelios išmokos, tokiu atveju taikomos Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnyje numatytos taisyklės, draudžiančios išmokų sutaptį (dėl Reglamento Nr. 1408/71 73 straipsnio žr. 2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *Schwemmer*, C-16/09, EU:C:2010:605, 42 ir 43 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 41 Pagal Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnio 1 dalies b punktą, jeigu išmokos tuo pačiu laikotarpiu ir tiems patiems šeimos nariams numatytos pagal daugiau nei vienos valstybės narės teisės aktus, teisių, įgytų pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo pagrindą, prioritetas suteikiamas valstybės narės, kurioje yra vaikų gyvenamoji vieta, teisės aktams. Šio straipsnio 2 dalyje numatyta, kad tuo atveju, kai teisės į išmokas sutampa, šeimos išmokos mokamos pagal tuos teisės aktus, kurie buvo pripažinti prioritetiniais, o pagal kitus teisės aktus priklausančių šeimos išmokų mokėjimas sustabdomas mokant tik pirmajame teisės akte numatyto dydžio išmoką, o už ją viršijančią sumą prireikus mokamas diferencinis priedas.
- 42 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad šia išmokų nesutapties taisykle siekiama užtikrinti keliose valstybėse mokamų išmokų gavėjui visą išmokų sumą, atitinkančią pagal vienos iš šių valstybių teisės aktus mokėtinos palankiausios išmokos sumą (2014 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Wagner*, C-250/13, EU:C:2014:278, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 43 Pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad pagal šio sprendimo 41 punkte nurodytą prioritetinę taisyklę Vokietijos Federacinė Respublika buvo pripažinta kaip valstybė narė, kurios teisės aktai turi prioritetą, todėl šeimos išmokų, mokėtinų pagal kitą, t. y. Austrijos Respublikos, teisės aktą, mokėjimas yra sustabdomas ir prireikus mokamas diferencinis priedas.
- 44 Dėl Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio 1 dalies reikia konstatuoti, kad vaiko, už kurį prašoma skirti šeimos išmokas, tėvai patenka į „susijusių asmenų“ sąvoką, todėl gali prašyti skirti šias išmokas. Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, kad šio straipsnio antrame sakinyje numatytos fikcijos teisė į šeimos išmokas turi būti pripažinta asmeniui, negyvenančiam valstybės narės, kuri kompetentinga skirti šias išmokas, teritorijoje, jei yra įvykdytos visos kitos nacionalinėje teisėje nustatytos minėtų išmokų skyrimo sąlygos (šiuo klausimu žr. 2015 m. spalio 22 d. Sprendimo *Trapkowski*, C-378/14, EU:C:2015:720, 39 ir 41 punktus).

- 45 Kadangi Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnyje vartojamos sąvokos „atitinkamos valstybės teisės aktai“ nenumato jokių apribojimų, susijusių su konkrečia valstybe nare, šį straipsnį reikia aiškinti taip, kad jis taikomas tiek tuo atveju, kai išmoka suteikiama pagal teisės aktus, kurie buvo nurodyti kaip prioritetingi, tiek tada, kai išmoka yra mokama kaip diferencinis priedas pagal antrinės kompetencijos valstybės narės teisės aktus.
- 46 Bet koks kitas Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio aiškinimas, pagal kurį fikcija gali būti taikoma tik valstybei narei, kurios teisės aktai turi prioritetą, prieštarautų ne tik Reglamento Nr. 883/2004 67 straipsnyje įtvirtintam vienodo požiūrio principui, kurio įgyvendinimą siekiama užtikrinti Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio 1 dalyje, bet ir Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnyje numatyta nesutapties taisyklei, nes tokiu aiškinimu siekiama užtikrinti kelių valstybių narių mokamų išmokų gavėjui bendrą sumą, identišką pagal vienos iš šių valstybių teisės aktus jam nustatytos palankiausios išmokos sumai.
- 47 Šiuo klausimu reikia pridurti, kad Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio taikymui, kaip ir iš jo kylancio diferencinio priedo sumokėjimui, netaikomas reikalavimas turėti tarpvalstybinį elementą atitinkamo gavėjo atžvilgiu.
- 48 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Reglamento Nr. 987/2009 60 straipsnio 1 dalies antras sakinytis turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje numatyta pareiga atsižvelgti į „visos šeimos (padėtį) <...> taip, lyg visiems susijusiems asmenimis būtų taikomi atitinkamos valstybės narės teisės aktai“, siekiant nustatyti asmens teisės į šeimos išmokas apimtį, taikoma tiek tuo atveju, kai išmokos mokamos pagal tuos teisės aktus, kurie, vadovaujantis Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnio 1 dalies b punkto i papunkčiu, buvo pripažinti turintys prioritetą, tiek tuomet, kai išmokos mokamos pagal vieną ar kelis kitus teisės aktus.

Dėl antrojo klausimo

- 49 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad diferencinio priedo suma turi būti apskaičiuota atsižvelgiant į faktiškai darbo vietos valstybėje gautas pajamas, ar vis dėlto reikia remtis lygiavertėmis pajamomis, gautomis už panašų darbą antrinės kompetencijos valstybėje narėje.
- 50 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas rėmėsi 2011 m. gruodžio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Bergström* (C-257/10, EU:C:2011:839, 53 punktas), teigdamas, kad, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 883/2004 5 straipsnyje numatytą vienodą požiūrį į išmokas, faktus ir įvykius, papildomo diferencinio priedo apskaičiavimo pagrindas galėtų būti faktiškai Vokietijoje gautos pajamos.
- 51 Reikia konstatuoti, kad ši byla skiriasi nuo bylos, kurioje priimtas 2011 m. gruodžio 15 d. Sprendimas *Bergström*, C-257/10 (C-257/10, EU:C:2011:839), nes minėtame sprendime pateiktas aiškinimas, pagal kurį šeimos išmokos dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant referencines pajamas, nesusijusias su faktiškai gautomis pajamomis, negali būti taikomas pagrindinėje byloje nagrinėjamai situacijai, kuriai esant M. Moser turi teisę gauti šeimos išmokas pagal Reglamento Nr. 883/2004 67 ir 68 straipsnius.

- 52 Iš tiesų, remiantis šio sprendimo 42 punkte nurodyta jurisprudencija, 68 straipsniu siekiama užtikrinti keliose valstybėse mokamų išmokų gavėjui visą išmokų sumą, identišką pagal vienos iš šių valstybių teisės aktus mokėtinai palankiausiai išmokos sumai.
- 53 Tokiomis aplinkybėmis, nepaisant praktinių sunkumų, su kuriais kompetentingos įstaigos gali susidurti siekdamos apskaičiuoti išmokas, palyginti su suinteresuotųjų asmenų referencinėmis pajamomis, aiškinimas, pagal kurį diferencinio priedo suma nustatoma atsižvelgiant į faktiškai darbo vietos valstybėje gautas pajamas, atitinka tiek nagrinėjamų nacionalinės teisės aktų, tiek Sąjungos teisės nuostatomis darbuotojų migrantų socialinės apsaugos srityje siekiamą tikslą.
- 54 Iš tiesų, kaip matyti iš šio sprendimo 10 punkto, Austrijos su pajamomis susieta vaiko priežiūros pašalpa yra darbo pajamų pakaitalas, suteikiantis darbuotojui teisę gauti išmoką, kurios dydis yra proporcingas darbo užmokesčio, kurį jis gavo šios išmokos skyrimo momentu, dydžiui. Todėl, norint pasiekti šį tikslą, darbo užmokesčio sąlygos turi būti vertinamos darbo vietos valstybėje, juo labiau kad pasienio darbuotojų atveju darbo užmokestis apskritai yra didesnis darbuotojo darbo vietos valstybėje.
- 55 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad diferencinio priedo, kuris, vadovaujantis šiuo straipsniu, darbuotojui turi būti skiriamas pagal antrinės kompetencijos valstybės narės teisės aktus, dydis turi būti apskaičiuojamas atsižvelgiant į pajamas, kurias toks darbuotojas faktiškai gavo savo darbo vietos valstybėje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 56 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009, nustatančio Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką, 60 straipsnio 1 dalies antras sakinytis turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje numatyta pareiga atsižvelgti į „visos šeimos (padėtį) <...> taip, lyg visiems susijusiems asmenimis būtų taikomi atitinkamos valstybės narės teisės aktai“, siekiant nustatyti asmens teisės į šeimos išmokas apimtį, taikoma tiek tuo atveju, kai išmokos mokamos pagal tuos teisės aktus, kurie, vadovaujantis 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 68 straipsnio 1 dalies b punkto i papunkčiu, buvo pripažinti turintys prioritetą, tiek tuomet, kai išmokos mokamos pagal vieną ar kelis kitus teisės aktus.**
- 2. Reglamento Nr. 883/2004 68 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad diferencinio priedo, kuris, vadovaujantis šiuo straipsniu, darbuotojui turi būti skiriamas pagal antrinės kompetencijos valstybės narės teisės aktus, dydis turi būti apskaičiuojamas atsižvelgiant į pajamas, kurias toks darbuotojas faktiškai gavo jo darbo vietos valstybėje.**

Parašai.